

Mümkün olduğunca farklı alanlarda zaman geçirmesine olanak sağlanmalı, sanatsal, sportif faaliyetlere teşvik edilmelidir.

Çocuğun ilgi duyduğu alanlar ve yetenekleri ile ilgili başkalarının yanında fazlaca konuşulmamalıdır. Bu durum çocukta anne-baba beklentisi oluşturabilir, “benim yeteneğim buymuş ya da bu alana ilgi duymalıyım” gibi bir sınırlamaya sebep olabilir.

Bireysel farklılıkların olduğu unutulmamalıdır. Aynı ailede yetişen ikiz çocuklar dahi çok farklı kişilik özellikleri, yetenek ve ilgilere sahip olabilirler. Bu yüzden anne babalar çocuklarını başka çocuklarla kıyaslama yolunu seçmemelidirler.

Bireyde var olan değerlerin oluşumunda özellikle aile çok önemli yer tutar. Bu yüzden aileler olarak kendi değer yargılarımızın farkında olmalı, çocukta olmasını umduğumuz değerlerin öncelikle kendimizde, yaşamımızda var olan değerler olduğunu bilmemizde fayda vardır.

Şu soru üzerine tüm aile olarak düşünmek ve sohbet etmek önemlidir:

“Çok para kazanan ama mutsuz bir yaşama sahip olmak mı yoksa daha makul/az kazanıp mutlu bir yaşama sahip olmak mı?”

Burdur İl Milli Eğitim Müdürlüğü
Burdur Rehberlik ve Araştırma Merkezi
Burdur
2022

Mesleki Gelişim Okul Öncesi Veli Broşürü

Yetenekler, Mesleki İlgi ve Değerler

Okul öncesi dönemde çocuklar mesleki gelişim anlamında nasıl güçlendirilebilir? Elbette bu dönem çocukların mesleklerle ilgili ve kendi yetenek, ilgi ve değerlerine uygun bir mesleğe yönelmesi ile ilgili köklü adımların atılacağı bir dönem değildir. Ancak bu adımların ileride sağlıklı biçimde atılabilmesi adına temel oluşturulabilecek önemli bir dönemdir.

Okul öncesi dönemde temel olarak çocuklarla çeşitli mesleklerin olduğu, her mesleğin önemli ve gerekli olduğu, meslek seçiminde cinsiyet ayrımının olmadığı, meslek, çalışmak, iş, para kazanma vb. kavramlarla ilgili bir anlayış oluşturma çalışmaları yapılabilir.

Yetenekler, ilgi ve değerler oyunlarda ve hoşlanılan aktivitelerin seçiminde kendini gösterebilir. Bazı çocuklar oyun hamuru gibi el becerisine yönelik oyunları daha çok tercih ederken bazı çocuklar koşma, atlama, zıplama gibi bedensel alandaki oyunları daha çok tercih edebilir. Kimi çocuklar iletişime dayalı oyunları daha çok severlerken kimi çocuklar bireysel şekilde legolarla yeni bir şeyler üretmeyi tercih edebilir. Bu durum kesin bir bilgi vermemekle birlikte bize çocuğun ilgisiyle ve kendine daha çok hitap eden zeka türü hakkında birtakım ipuçları verebilir.

Bu dönemde çocuklar yetişkinlere göre mantıksız gelen, gerçekçi olmayan bazı mesleklere ilgi duyabilir ya da bu yönde söylemleri olabilir. Bu durumda ailelerin “saçmalama, o neymiş, başka meslek mi bulamadın, hayır sen ... olacaksın” gibi ifade ve tepkilerde bulunmaması önemlidir.

Ebeveynlerin küçük yaşlardan itibaren çocuklarına empoze etmeye çalıştığı bazı meslekler olabilmektedir. Çocuklar kendilerine bir nevi dayatılan bu mesleklere karşı ileriki yaşlarda bilinçsiz olarak bir yönelim gösterebilirler. Ancak böyle durumlarda kendisi için uyumlu olamayan bir mesleğe yönelen birey mesleki ve kişisel yaşamında doyumsuzluk ve mutsuzluk sorunu ile karşı karşıya kalabilmektedir. Bu sebeple okul öncesi dönemden itibaren çocuklara belli bir mesleğe yönelik tek taraflı doğrudan yönlendirme yapılmaması önemlidir.

Anne babalar özellikle okul öncesi dönemde çocuklarıyla pozitif bir iletişim ve ilişki bağı kurmalı, sohbetler etmeli, çocuğu etkin bir şekilde dinlemeli, oyunlarına katılmalı ve hatta oyunu çocuğun yönlendirmesine izin vermeli, kitap okuma, masal anlatma gibi çocuğun zihinsel, dilsel ve sosyal olarak gelişebileceği aktivitelere ağırlık vermelidir.

Çocuğun güçlü-zayıf yönleri, yetenekli olduğu alanlar, baskın olan zeka türü, ilgilenmekten, yapmaktan hoşlandığı aktiviteler, oyunlar vs. konularında bilinçli gözlemler yapılmalıdır.

Gelişim dönemi gereği çocuğun girişimleri, bağımsız olarak yapmak istediği şeyler, merak ettiği hususlar konusunda destek olunmalı, olabildiğince sorularına (tekrar tekrar da olsa) yanıt verilmeli, çok soru sorduğu ya da fazla meraklı olduğu için suçlanmamalıdır.

Başarılı olduğu şeylerde takdir edilmeli, ancak başarılı da olsa başarısız da olsa çabası ve emeği bilinçli bir şekilde görülmelidir.